

ความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา*

DEVELOPMENT OF GUIDELINES FOR INTERNAL SUPERVISION IN SCHOOLS
UNDER THE PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

นฤทัย ลา, อรสา จรูญธรรม และ ชาญชัย วงศ์สิริสวัสดิ์

Naruethai la, Chanchai Wongsirasawat and Orasa Charoontham

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

Valaya Alongkorn Rajabhat University

Email: Naruethai.la@vru.ac.th, owen_toto@yahoo.com and orasa@vru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพพึงประสงค์ของการนิเทศภายในของสถานศึกษา และ 2) เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา รวม 384 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเที่ยงเท่ากับ 0.99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิธีการ วิเคราะห์ PNI ผลการวิจัยพบว่า ระดับของสภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$, S.D. = 0.56) ระดับสภาพพึงประสงค์ของการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.56) และลำดับความสำคัญของการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจากมากที่สุดไปน้อยสุด คือ ลำดับที่ 1 คือ การวางแผนการนิเทศ ($PNI_{modified} = 0.49$) ลำดับที่ 2 คือ การประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ ($PNI_{modified} = 0.46$) ลำดับที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 2 ด้านคือ การวิเคราะห์สภาพปัญหาของโรงเรียน และการปฏิบัติการนิเทศ ($PNI_{modified} = 0.45$) ตามลำดับ

คำสำคัญ: การนิเทศภายใน; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา; การประเมินความต้องการจำเป็น

ABSTRACT

This research aims to measure the level of the current condition and the desired conditions of internal supervision in the form of professional development in educational institutions. and for the necessary needs of internal supervision in the form of professional development in educational institutions. Under the jurisdiction of the Primary Educational Service Area Office The sample group used in the research was teachers under the Primary Educational Service Area Office, a total of 384 people. Sample size was determined using

* Received October 27, 2023; Revised March 7, 2024; Accepted July 12, 2024

Crazy and Morgan tables. The research instrument was a questionnaire with a 5-level rating scale with a reliability of 0.99. Statistics used in data analysis were mean, standard deviation, and PNI analysis method. The research results found that Internal supervision of educational institutions Under the jurisdiction of the Primary Educational Service Area Office Internal supervision of educational institutions Under the jurisdiction of the Primary Educational Service Area Office. Priority of essential needs of internal supervision in professional development in educational institutions The most under the Primary Educational Service Area Office is supervision planning (PNI_{modified} =0.49), the second is evaluation and reporting of supervision results (PNI_{modified} =0.46), and the third has the same average in 2 areas: Analyze school problems and supervisory operations (PNI_{modified} =0.45), respectively.

Keywords; Internal supervision; Primary Educational Service Area Office; Assessment of needs.

บทนำ

"การศึกษาสร้างคน คนสร้างชาติ" แสดงให้เห็นว่าการศึกษามีความจำเป็นและเป็นรากฐานที่สำคัญต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ ประเทศที่มีทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพย่อมก่อให้เกิดการพัฒนาทั้งด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม การพัฒนาประเทศจะมั่นคงและยั่งยืนได้นั้น ต้องเกิดจากการสร้างรากฐานของประเทศให้แข็งแกร่ง และมั่นคง การพัฒนาการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำประเทศชาติให้พัฒนาสู่เป้าหมายยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับประเทศอื่นได้อย่างภาคภูมิ สอดคล้องกับหลักการ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยให้คนเป็นศูนย์กลาง เพื่อสร้างความมั่นคงของชาติและเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การบริหารจัดการ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

การนิเทศมุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเน้นความร่วมมือกันอย่างจริงจังและจริงใจเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง เน้นการพัฒนาคุณภาพของครูทั้งครูผู้ทำหน้าที่ช่วยเหลือแนะนำครูผู้รับการช่วยเหลือแนะนำ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและการปฏิบัติงานของครู สังคมมีการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านอย่างรวดเร็ว และต่อเนื่องตลอดเวลา การพัฒนาเพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องจะต้องมีการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหาร ผู้ทำหน้าที่นิเทศ และครู จึงต้องเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง และเป็นผู้รับผิดชอบในการร่วมกันเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ สิ่งที่เกิดขึ้นเพื่อความเจริญเติบโตและก้าวหน้าจะต้องเป็นการพัฒนาในทางที่ดีขึ้น และเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ต้องมีการวางแผน การเปลี่ยนแปลงในด้านการพัฒนาการศึกษาที่ใกล้ตัวที่สุด คือการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กรการศึกษาและบุคลากรในองค์กรเพราะการนิเทศการสอนและการนิเทศภายในโรงเรียนมีความสำคัญในการพัฒนาการศึกษา (วีระา เล่าเรียนดี, 2556)

สอดคล้องกับงานวิจัยที่กล่าวว่า การจัดการนิเทศภายในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นในโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อพัฒนาศักยภาพของโรงเรียน (พิพัฒน์ ภู่วิทยา, 2555) ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ดร.อัมพร พินะสา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ประชุมผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง 225 เขต และ

ผู้เกี่ยวข้องของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องในส่วนกลางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อชี้แจงและสร้างความเข้าใจการติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนนโยบาย จุดเน้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2565 โดยผ่านระบบ Zoom Meeting และได้ประกาศว่า “ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 : ปีทองของการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” (สำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

ทั้งนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2558) ได้สรุปสภาพปัจจุบันและปัญหาการพัฒนาครูไว้ ดังนี้ 1. ระบบการพัฒนาครูของประเทศไทยยังไม่มีหน่วยงานหรือเจ้าภาพหลักที่จะทำ หน้าที่ดูแล กำกับ ติดตาม วางระบบและวางแผนการพัฒนาในภาพรวม 2. การพัฒนาครูประจำยังขาดกลไกในการรวมพลังขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง ไม่มีระบบการบริหารจัดการนิเทศติดตามผลที่จะช่วย ในการพัฒนาครูระบบการนิเทศช่วยเหลือครูยังมีความอ่อนแอ 3. การพัฒนาครูยังขาดการวิเคราะห์สภาพ ปัญหาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครู ทำให้กระบวนการพัฒนาไม่ตอบสนองต่อความต้องการของครู หลักสูตรการพัฒนาครูยังไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงของห้องเรียน ฝ่ายจัดอบรมและพัฒนาครูมักจะกำหนด หลักสูตรตามความจำเป็นของตนเองการขาดการค้นหาคำจำเป็นในการพัฒนาของครูที่แท้จริง 4. การ พัฒนาครูยังใช้รูปแบบเดิม ๆ ไม่มีนวัตกรรมซึ่งไม่ตรงกับความต้องการของครู ซึ่งการพัฒนาครูมีระยะเวลาน้อย ไม่เหมาะสมกับเนื้อหาส่วนใหญ่ที่ใช้ในการบรรยายฝึกอบรมและพัฒนาในห้องประชุม ขาดการเชื่อมโยงกับ กิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนโดยเน้นในหลักการหรือทฤษฎีมากกว่าการได้ลงมือปฏิบัติ 5. การพัฒนา ครูส่วนใหญ่เน้นการอบรมตามห้องประชุมในโรงแรม หรือในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งดึงครูออกจากห้องเรียน ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะจะมีปัญหามากในโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้น 6. การพัฒนา ครูของแต่ละหน่วยงานขาดระบบการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง 7. ครูยังขาดแรงจูงใจในการศึกษาค้นคว้าหา ความรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้และทักษะด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพพึงประสงค์ของการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
2. เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จำนวน 230,825 ท่าน เป็นจำนวน 28,551 โรงเรียน

1.2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู ผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 384 ท่าน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 ; อ้างอิงจาก บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 384 คน โดย ผู้วิจัยได้ ทำการสุ่มตัวอย่างใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified ORandom Sampling) และใช้

ภูมิภาคเป็นชั้นของการสุ่ม เทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่และมอร์แกน ให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับสภาพปัจจุบัน และสภาพพึงประสงค์ของการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เป็นแบบสอบถามที่มีรูปแบบการตอบสองสภาพ (Dual Response) คือ สภาพปัจจุบัน (Current actual situation) และสภาพพึงประสงค์ (The condition that you want it to be) คือ การวิเคราะห์สภาพปัญหาของโรงเรียน การวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศ และการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ จำนวน 29 ข้อ โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ค่าความตรง (Straightness value) หาค่าความเที่ยง (reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) โดยมีผลการวิเคราะห์ความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.99

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอความร่วมมือและส่งแบบสอบถามให้กับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโดยขอหนังสือราชการที่ออกจากมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์กำหนดระยะเวลาในการรับแบบสอบถามคืน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนทั้งสิ้น จำนวน 384 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพพึงประสงค์ ของการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D)

ตอนที่ 3 การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการเรียงค่าดัชนี PNI Modified จากมากไปหาน้อย ค่าดัชนีที่มีค่ามากแปลว่ามีความต้องการจำเป็นสูงที่ต้องได้รับความสนใจในการพัฒนามากกว่าดัชนีที่มีค่าน้อยกว่า โดยตั้งเกณฑ์การประเมินไว้ว่าความต้องการจำเป็นที่มีค่าดัชนี PNI Modified เท่ากับหรือมากกว่าค่าเฉลี่ย PNI Modified ของแต่ละด้าน กำหนดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 - 3 ซึ่งถือได้ว่ามีความต้องการจำเป็นต้องพัฒนา ส่วนการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นใช้การเรียงตัวจากดัชนีมากไปหาน้อย ดัชนีที่มีค่ามากแปลว่ามีความจำเป็นสูงที่ต้องได้รับการพัฒนามากกว่าดัชนีที่มีค่าน้อย

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 270 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 70.30 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 68.00 ส่วนใหญ่ขนาดของสถานศึกษาเป็นขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 57.30 และส่วนใหญ่อยู่ในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 48.10

2. การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา พบว่า ในภาพรวม และรายด้านทุกด้านของสภาพพึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยมากกว่าสภาพปัจจุบัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 เมื่อพิจารณาสภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$, S.D. = 0.56) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนี้ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ($\bar{X} = 3.03$, S.D. = 0.65) รองลงมา คือ ด้านการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ ($\bar{X} = 3.05$, S.D. = 0.56) ด้านการวางแผนการนิเทศ ($\bar{X} = 3.05$, S.D. = 0.54) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวิเคราะห์สภาพปัญหาของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.03$, S.D. = 0.65)

2.2 เมื่อพิจารณาสภาพพึงประสงค์ของการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.56) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดมี 1 ด้าน และอยู่ในระดับมากมี 3 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนี้ ด้านการวางแผนการนิเทศ ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.55) รองลงมาคือ ด้านการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.59) ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.58) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวิเคราะห์สภาพปัญหาของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.52) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ตามสภาพปัจจุบัน กับสภาพพึงประสงค์ในภาพรวมและรายด้าน

การนิเทศภายในสถานศึกษา	n = 384					
	สภาพปัจจุบัน			สภาพพึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การวิเคราะห์สภาพปัญหาของโรงเรียน	3.03	0.65	ปานกลาง	4.38	0.52	มาก
2. การวางแผนการนิเทศ	3.05	0.54	ปานกลาง	4.55	0.55	มากที่สุด
3. การปฏิบัติการนิเทศ	3.06	0.59	ปานกลาง	4.44	0.58	มาก
4. การประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ	3.05	0.56	ปานกลาง	4.45	0.59	มาก
รวม	3.06	0.56	ปานกลาง	4.47	0.56	มาก

3. การประเมินความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาทั้ง 4 ด้าน พบว่า ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีค่าดังนี้ ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ การวางแผนการนิเทศ ($PNI_{modified} = 0.49$) ลำดับที่ 2 คือ การประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ ($PNI_{modified} = 0.46$) ลำดับที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 2 ด้านคือ การวิเคราะห์สภาพปัญหาของโรงเรียน และการปฏิบัติการนิเทศ ($PNI_{modified} = 0.45$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

รายการประเมิน	สภาพปัจจุบัน	สภาพพึงประสงค์	สภาพพึงประสงค์	
	D	I	PNI	ลำดับ
1. การวิเคราะห์สภาพปัญหาของโรงเรียน	3.03	4.38	0.45	3
2. การวางแผนการนิเทศ	3.05	4.55	0.49	1
3. การปฏิบัติการนิเทศ	3.06	4.44	0.45	3
4. การประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ	3.05	4.45	0.46	2

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามการจัดการนิเทศภายในของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นในโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อพัฒนาศักยภาพของโรงเรียน

การประเมินความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาทั้ง 4 ด้าน พบว่า ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีค่าดังนี้ ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ การวางแผนการนิเทศ ลำดับที่ 2 คือ การประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ ลำดับที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 2 ด้านคือ การวิเคราะห์สภาพปัญหาของโรงเรียน และการปฏิบัติการนิเทศ

ทั้งนี้ เป็นเพราะว่า ลำดับความสำคัญของการนิเทศภายในของสถานศึกษา คือ การวางแผนการนิเทศ ลำดับที่ 2 คือ การประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ ลำดับสุดท้าย มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 2 ด้านคือ การวิเคราะห์สภาพปัญหาของโรงเรียน และการปฏิบัติการนิเทศ จากการลำดับแล้วจะเห็น การวางแผนการนิเทศมีความสำคัญมากเป็นลำดับแรก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของยุพิน ยืนยง (2553) ที่ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู พบว่า ผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการ พบว่า 1. ครูผู้นิเทศมีสมรรถภาพการนิเทศอยู่ในระดับสูงมาก และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2. ครูผู้รับการนิเทศมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของสามารถ ทิมมาศ (2555) ที่ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวคิดของกลิคแมน เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านของครูภาษาไทย ผลจากการตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบการนิเทศการสอนโดยการนำไปใช้ในโรงเรียน พบว่า ครูผู้ทำหน้าที่นิเทศมีสมรรถภาพการนิเทศการสอนหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการสอนสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศการสอนครูผู้รับการนิเทศมีสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ ด้านทักษะการอ่านหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการสอนสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของนพพรพรรณ ญาณโกมุท, ไชยรัตน์ ปรานี และสิริพร ปาณาวงษ์ (2558) ที่ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในตามแนวคิดการศึกษาชั้นเรียนสำหรับโรงเรียนเอกชน พบว่า หลังการใช้รูปแบบการนิเทศภายในตามแนวคิดการศึกษาชั้นเรียน ครูมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ และสมรรถนะในการนิเทศภายในสูงขึ้น โดยแยกเป็นรายด้าน ดังนี้ 1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ และการนิเทศภายใน หลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ 2. ความสามารถ

เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ และการนิเทศภายใน หลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

องค์ความรู้วิจัย

จากการศึกษาวิจัย ความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แนวทางการนิเทศภายในของสถานศึกษาประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 กระบวนการนิเทศภายใน มี 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1. การวิเคราะห์สภาพปัญหาของโรงเรียน 2. การวางแผนการนิเทศ 3. การปฏิบัติการนิเทศ และ 4. การประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ และ องค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยส่งเสริมการนิเทศภายใน ได้แก่ 1. การวางแผนร่วมกัน 2. การปฏิบัติการนิเทศ 3. การให้ข้อมูลย้อนกลับ 4. การสรุปผลการเรียนรู้ 5. การสร้างนวัตกรรมร่วมกัน และผลการตรวจสอบ ยืนยันความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ประเด็นกระบวนการนิเทศภายในและปัจจัยส่งเสริมการนิเทศภายในของแนวทางการนิเทศภายในของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ การวางแผนการนิเทศ ลำดับที่ 2 คือ การประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ ลำดับสุดท้าย มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 2 ด้านคือ การวิเคราะห์สภาพปัญหาของโรงเรียน และการปฏิบัติการนิเทศ จากการลำดับแล้วจะเห็น การวางแผนการนิเทศ มีความสำคัญมากเป็นลำดับแรก สอดคล้องกับงานวิจัยของยุพิน ยืนยง (2553) ที่ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู พบว่า ผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการ พบว่า 1. ครูผู้นิเทศมีสมรรถภาพการนิเทศอยู่ในระดับสูงมาก และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2. ครูผู้รับการนิเทศมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของสามารถ ทิมนาค (2555) ที่ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวคิดของกลิคแมน เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านของครูภาษาไทย ผลจากการตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบการนิเทศการสอนโดยการนำไปใช้ในโรงเรียน พบว่า ครูผู้ทำหน้าที่นิเทศมีสมรรถภาพการนิเทศการสอนหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการสอนสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศการสอนครูผู้รับการนิเทศมีสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ ด้านทักษะการอ่านหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการสอนสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศการสอน ทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (นพพรพรรณ ญาณโกมุท, ไชยรัตน์ ปราณี และสิริพร ปาณางษ์, 2558) ที่ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในตามแนวคิดการศึกษาชั้นเรียนสำหรับโรงเรียนเอกชน พบว่า หลังการใช้รูปแบบการนิเทศภายในตามแนวคิดการศึกษาชั้นเรียน ครูมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ และสมรรถนะในการนิเทศภายในสูงขึ้น โดยแยกเป็นรายด้าน ดังนี้ 1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ และการนิเทศภายใน หลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ 2. ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ และการนิเทศภายใน หลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. สถานศึกษาสามารถใช้ผลการวิจัยเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบาย ส่งเสริมสนับสนุนและช่วยเหลือในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในด้านการนิเทศภายในโรงเรียนให้มากขึ้น

2. สถานศึกษาสามารถนำแนวทางการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ไปประยุกต์ใช้ ให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชนหรือสังคม เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

2. ควรวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การบูรณาการการนิเทศภายในในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

บรรณานุกรม

- จุไรรัตน์ สดรุ้ง. (2559). *การนิเทศภายในโรงเรียน* กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.
- ทิตินา แคมมณี (2549). *ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด* สำนักงานคณะกรรมการการปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ.
- นพพรพรรณ ญาณโกมุท, ไชยรัตน์ ปราณี และสิริพร ปาณางษ์ (2558). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในตามแนวคิดการศึกษาขั้นเรียนสำหรับโรงเรียนเอกชน. *วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ*, 5(9), 34-38.
- พิพัฒน์ ภูมิโณ. (2555). *กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อการพัฒนาแบบก้าวกระโดด* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุพิน ยืนยง. (2549). *เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL และการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน* (ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัชร เล่าเรียนดี. (2556). *ศาสตร์การนิเทศการสอนและการโค้ช การพัฒนาวิชาชีพ : ทฤษฎีกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ* (พิมพ์ครั้งที่ 12). นครปฐม: ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสนามจันทร์.
- สามารถ ทิมนาค. (2553) การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวคิดของกลี๊กแมน เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านของครูภาษาไทย . มหาวิทยาลัยศิลปากร/ กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). นโยบาย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2556). *โครงการวิจัยเรื่อง การกำหนดแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพมหานคร .
- สำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). คู่มือการดำเนินงาน การติดตามประเมินผลการขับเคลื่อน นโยบาย จุดเน้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและนโยบายและแผนกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Krejcie, Robert, V. and Morgan, Daryle W. (2012). Determining Sample Size For Research Activities. *Psychological Measurement*. 30(3): 607-610.